

Otthonosan itthon Települési ifjúsági munka

3. fejezet illusztrációi



AZ IFJÚSÁGI MUNKA FUNKCIÓINAK ÖSSZEFOGLALÁSA¹

„Az ifjúsági munka kulcsterülete [...] az, hogy [...] összetett (holisztikus) módon segítse a fiatalokat, és működjön velük együtt abban, hogy a személyes, a szociális és a tanulási fejlődésük során képessé váljanak az elképzeléseik megfogalmazására, a társadalmi környezetük befolyásolására és a kiteljesedésre.”

(a diagram fordítását lásd a következő oldalon! Az eredeti kör-diagram azt sugallja, hogy a „belső kör” az ifjúsági munka egészére vonatkozó értéktartomány, míg a külső körök az ifjúsági munkát végző személyre vonatkozó tevékenységekkel kapcsolatosak. (a ford.))

<p>5.1. Irányítsd önmagad! 5.2. Irányíts és segíts másokat! 5.3. Fejleszd a kollégáidat! 5.4. Figyelj erre, és alakítsd ki az egészséges és biztonságos munkakörnyezetet!</p>	<p>5. Vezet és segít csoportokat, teameket és egyéneket</p>		<p>1. Segíti a fiatalok személyes, szociális és tanulási fejlődését</p>	<p>1.1. Facilitáld a fiatalok tanulási és fejlődési folyamatait az ifjúsági munka segítségével! 1.2. Tervezd és valósítsd meg a tanulási folyamatokat az ifjúsági munkában! 1.3. Támogasd a fiatalok felismeréseit, bizalmát és részvételét! 1.4. Támogasd az információ-szerzést és az információhoz való hozzáférést!</p>
ÉRTÉKEK				
<p>4.1. Alapozd meg és súlyozd az ifjúsági munka prioritásait! 4.2. Tervezz és valósíts meg az ifjúsági munkával kapcsolatos stratégiákat! 4.3. Segítsd a változásokat! 4.4. Elemezd és értékelj az ifjúsági munkával kapcsolatos elképzeléseket, terveket!</p>	<p>4. Fejleszti az ifjúsági munka terveit és gyakorlatát</p>		<p>2. Támogatja az (esély-)egyenlőséget és a fiatalok érdekeit, jólétét</p>	<p>2.1. Dolgozz a fiatalokkal, és támogasd a jogaikat! 2.2. Óvd a fiatalok egészségét és jólétét! 2.3. Támogasd az esélyegyenlőséget és a különbözőségek értékeit! 2.4. Teljesítsd a szabályozott és szervezeti követelményeket!</p>
		<p>3. Együttműködik másokkal</p>	<p>3.1. Vond be a fiatalokat! 3.2. Vonódj be a helyi közösségekbe! 3.3. Építs kapcsolatokat és hálózatokat!</p>	

¹ Az angol ifjúsági munkások számára készített ún. Nemzeti Foglalkoztatási Sztdenderdek (National Occupational Standards / NOS) leírásából (végleges változat, 2008. február) (ford.: WP)

(megjegyzés az eredeti szövegben): „Az értékek középpontba állításával, a fő célok elérésének említésével, ez a diagram az elsődleges funkciókat foglalja össze. A számozás a megkülönböztethető területekre utal, és nem jelent hierarchiát! A másodlagos funkciókat összekapcsoltuk az értékekből következő elsődleges funkciókkal. ...”

(kivonatolva, a ford.: WP)

SZEMÉLYES FELADAT IFJÚSÁGI MUNKÁVAL FOGLALKOZÓK SZÁMÁRA!

Az alábbi szöveg fiatalokkal közvetlenül foglalkozókkal folytatott beszélgetések alapján készült. Olvassa el a szöveget. Gondolja végig: alkalmas-e ez a szöveg arra, hogy meghatározza azt a tevékenységet, munkát, amelyet végez?

Az ifjúsági munkás tulajdonságainak „iránytűje”

A III./A fejezet alapján akár össze is állíthatnánk az ifjúsági munkás tájékoztató pontjait kijelölő kompaszt, iránytűt. Tehetünk erre kísérletet magunk is. Az ifjúsági munkával foglalkozók tulajdonságaira mutató iránytű egy lehetséges változata:

1. Légy megértő! Teljesen természetesnek fogadd el azt az élettényt, hogy a fiatal emberek az életút kezdetén állnak, amikor találkozol velük! Minden találkozáskor gondoldj arra, hogy kevesebb társadalmi tapasztalattal rendelkeznek, mint te, és ezért más információkra, más helyzetekre és ehhez más körülményekre van szükségük! Azt is meg kell érteniük, hogy te miért gondolkodsz úgy, ahogy. Szánj időt erre!
2. Indulj ki abból, hogy azok a fiatalok, akikkel kapcsolatban állsz, meg akarják ismerni a társadalmat és a világot, amelybe beleszülettek! Kíváncsiak a világ titkaira. Azt várják tőled, hogy segíts nekik ebben. Szánj időt arra, hogy kitáld, hogyan teheted ezt meg! Gondolkozz folyamatokban – csakis a folyamatok kiteljesedése érdekében végy részt kampányokban!
3. Ha arra a következtetésre jutsz, hogy jobb lenne békén hagyni őket – még akkor is hagyd el a pályát, ha a Pink Floyd sorai: „Leave them Kids Alone” (Pink Floyd: The Wall - az „Another Brick in the Wall Part 2” c. számban) nagyon fontosak neked! Aktívnak kell lenned akkor is, ha tulajdonképpen „békén hagyod” a fiatalokat!
4. A saját életedben is aktív állampolgárrá kell lenned ahhoz, hogy hitelesen azt tanítsd a fiataloknak: „legyetek aktívak”!
5. Abban a helyi társadalmi térben, ahol a fiatalokkal dolgozol, küzdj mindig a munkád jobb feltételeiért – és ne felejtse a 4. pontot! Vegyél részt az ifjúsági

munka országos elismeréséért, a jogi, költségvetési, támogatási és intézményi feltételek javításáért folytatott küzdelmekben!

6. Semmilyen egyéni és érzékeny helyzet, amellyel találkozol nem jogosít fel arra, hogy ebből általános következtetéseket vonj le a fiatalok társadalmi helyzetére és lehetőségeire vonatkozóan. Mindig olvas, tájékozódj, hallgass és beszélj – ismerj meg minél több véleményt a fiatalok társadalmi helyzetéről! Sokat beszélj a fiatalokkal, és figyelj meg őket – tőlük is tanulj a helyzetüket!
7. Vegyél részt a fiatalokról alkotott objektív társadalmi képek alkotásában a saját tapasztalataiddal – ne félj attól, hogy ezek a tapasztalatok nem fontosak! Meg fogod érezni, hogy te, aki a fiatalokkal töltöd az idődet, olyan tudások birtokában vagy, amely mások számára is nagyon fontos. Fordíts gondot arra, hogy ezt meg is tud oszteni másokkal úgy, hogy ők is értsék! Állj ki azért, hogy a politikai döntéshozók reális és objektív ifjúságkép alapján hozzák meg a fiatalokat(?) érintő döntéseket!
8. Légy nyitott, barátságos, saját érzelmeidet ellenőrzés alatt tartó akkor, amikor fiatalokkal találkozol, és amikor dolgozol velük és értük! Fogadd el, hogy a munkád mindig a velük és az értük való társadalmi cselekvés koordinátája által kijelölt cselekvési tér! Fogadd el, hogy ennek a térnek a határai gyorsan változnak, és gyakran kell átlépni határokat! De légy mindig tisztában a saját határaiddal, lehetőségeid, képességeid, készségeid és tudásod határaival!
9. Vedd tudomásul, hogy nem vagy Szülő, nem vagy Hatóság, nem vagy Rendőrség – légy bátor abban, hogy Barát, Segítő, Tájékoztató, Bevonó Szervező leszel! Soha ne felejtsd el mások lehetséges szerepeit, sőt munkádban élj tudatosan a mások lehetséges szerepei nyújtotta lehetőségekkel!
10. Fogadd el, hogy mások nem úgy látnak téged, ahogy a fiatalok! Sokszor ki kell lépned abból a Térből, ahol velük vagy - az érdekükben van szükség erre. Mégis legyen számodra az a mérték, ahogy ők fogadnak el téged, de tarts egyensúlyt! - Egy másik Térben erre csak akkor hivatkozhatasz, ha munkád eredményeit mások számára is láthatóvá (érthetővé) tudod tenni. A többi – valójában – nem is annyira érdekes. (Néha persze „csak” az állásod múlhat rajta, ha hivatásos ifjúsági munkás vagy...)

A FIATALOKKAL ÉS AZ IFJÚSÁGI MUNKÁVAL KAPCSOLATOS NÉHÁNY KULCSSZÓ ETIMOLÓGIÁJA²

Csaj (1900): 'nő, lány'. Cigány jövevényszó. A cigány csávó 'fiú, fiúgyermek' nőnemű párja. A hímnemű alak is bekerült a nyelvünkbe (1862). A szó indoeurópai eredetű (óind). A német argóban is ismert (ném. Tschai 'betörésnél segédkező, kémkedő lány'). Nyelvünkben az argó szava.

Család (első említés: 1493 k.) szláv jövevényszó (óegyházi szláv, szerb-horvát, 'ház-nép' jelentésben) melléknévi származékai a családós (1519) és a családias (1853)

Csapat (1703): származékszó, alapszava a csap ige, amelyhez az –at főnévképző járul. Nyelvjárási eredetű szó, ami a nyelvújítás korában került a köznyelvbe.

Csoport (1382?, 1536)

származékszó, melynek alapszava nem adatolható. Származékai a csoportos (1576), csoportosít (1775), csoportosul (1793) /A horvát-szerb copor és a román ciopor ('nyáj', 'sereg' jelentésben) a magyar szó átvételei/

Demokrácia (1612)

nemzetközi szó. ... A szó végső forrása a görög demokratia ('népuralom') ez a démosz (nép) és a kratosz (hatalom, erő) összetétele. A szócsalád következő tagjai szintén nemzetközi eredetűek: demokratikus (1790), demokrata (1791), demokratizmus (1791) – a francia terjesztette el a nagy francia forradalom idején. A magyarba a latin, illetve a német és a francia közvetítette.

Európai polgár (angol kifejezés, a szóösszetétel – european citizen – tagonként történt fordítása, ném.: europische bürger – l. a magyar polgár kifejezés)

– i szerep (european citizenship – nem pontos fordítása, mert az angol city-zen közösség, városközösség v. települési közösség értelemben)

– Az európai integrációs folyamatban tanult kifejezés. Használatát a köznyelvben az Európai Unióhoz történt csatlakozás erősítette fel (2004), hiszen a Maastricht-i Szerződésben a fogalom megjelenik úgy, mint a „nemzeti állampolgárságot” kiegészítő fogalom. Az EU akcióinak, pályázatainak egész sora kötődik ehhez a politikai fogalomhoz. Nagyon gazdag irodalma van, politikai, gazdasági, szociális és kulturális interpretációi ismertek. Az ifjúsági képzések területein, az EU Fiatalok Lendületben Programjában történnék kísérletek a különböző interpretációk átánítására. Korábbi alkalmazása az irodalomhoz és az esszé-irodalomhoz köthető. (Költői irodalomban olvasásra l. pl. Kosztolányi Dezső, Federico Garcia Lorca, Hamvas Béla, Babits Mihály, Konrád György)

² A félkövér betűvel jelzett szócikkek forrása (a szócikkek rövidítésével): Etimológiai szótár. Magyar szavak és toldalékok eredete. Főszerk.: Zalcz Gábor, Tinta Könyvkiadó, Bp. 2006.. A többi szócikket a www.youth-knowledge.net-en és más szakmai portálokon szereplő kifejezések magyarázata alapján – azok fordítása szerint - formáztuk. Ezeket a kifejezéseket dőlt betűkkel jelöljük, és ahol lehetséges, további forrásokat is megjelölünk. (a szerk.)

– A fiatalok számára a kívánatos cél – az európai ifjúsági munka számára feladat és küldetés, amelyek különböző minőségekben jelennek meg a különböző európai országokban, a pán-európai szervezetek által támogatott akciókban és kezdeményezésekben, képzésekben, illetve e képzésekben dolgozó képzők munkájában. A „European citizenship education program” egyes állomásairól részletesebben l.: <http://www.salto-youth.net/>, www.eu.int, www.coe.int/europeancitizenship

Etika (1623)

‘erkölcstan’: erkölcsi szabályok összessége. Latin jövevényszó... az **etikus** (‘erkölcsös’) melléknévre (1865) vö. latin ethicus ... Mindkét szó végső forrása a görög ... eredetileg filozófiai műszó

Fiatal (1302)

származékszó. Alapszava a fiú főnév fi változata, -tal végződése melléknévképző, mégpedig a –talan fosztóképző korábbi alakja. ... A címszó eredeti jelentése: ‘idősebb fa gyökereiről nőtt hajtás’. ... származékai: fiatalos (1585), fiatalodik (1792), fiatalít (1803)

Fiú (1138, 13. sz. eleje)

Ósi, finnugor kori szó /vogul, osztyák, zürjén, votják/ ‘valakinek a fia’ ... származékai: fiacska (1372 k.), fiadzik (1697), fiúcska (1794), fial (1888)

Gyermek (13. sz. eleje)

bizonytalan eredetű, esetleg jövevényszó egy csuvasos típusú török nyelvből a honfoglalás előtti időkből. ... Igen gazdag szócsalád alapja: gyermekség (1416), gyermekded (1416 u), gyermektelen (1559), gyermekes (1571), gyermekeskedik (1585), gyerkőc (1678). A gyermeteg (1847) a nyelvújítás korában keletkezett. A ma általánosabban használt gyerek alakváltozat létrejöttének módja tisztázatlan. A magyarra vezethető vissza a lengyel régi nyelvi gyermek ‘apród’

Ifjú (1320, 1372 u.)

összetett szó, melynek előtagja önállóan nem adatható. ... származékai: **ifjúság** (1372 u), ifjúdad (1416 k), ifjodik (1560 k), ifjonc (1786), ifjonti (1808). Az elsősorban a sport szaknyelvében élő ifi (1922) szintén az ifjú származéka ...

Ifjúsági

– *közösség (az ang. youth community nem teljesen azt jelenti, amit magyarul értünk az ifjúsági közösségen! youth NGO v. youth organization jelentése közelebb áll a magyar ifjúsági szervezet, ifjúsági nem-kormányzati szervezet jelentéséhez, ez tükörfordítás és nemzetközi szó.)*

– *XX. századi újítás: a közösség fogalmának (l. ott) jelzős összekapcsolása generációs jellemzőkkel. A szókapcsolat adottnak tekinti az összetétel szavainak jelentését, és az összetétel nem változtatja meg az alapszavak eredeti jelenté-*

sét. Ezekből egy statikus állapot következne. Az ifjúsági közösség azonban nem állapot, hanem cél. Létrehozása, megteremtése, fenntartása, működtetése, a közösségi folyamatok pedagógiai célok szerinti értékelése és alakítása az ifjúsági munka fő tevékenységeinek egész sor területét fogja át. közösségfejlesztés, közösségépítés, közösség-segítés gyakori említések. A közösség belső viszonyainak leírására a csoport, csoportosulás fogalmakkal érintkező összetételeket is szoktunk alkalmazni: csoport-fejlődés, csoport belső viszonyai, csoport-folyamat, csoportok vezetése. A „község több, mint csoport.” vagy „A közösségi élet minőség, a csoportosulás egy adott állapot.” – szoktuk mondani.

Képez (1506)

származékszó, a kép 'forma, alak' főnév –z igeképzővel ellátott alakja. A képez elsőként 'képez, vél' jelentésben adatható, ma elsősorban a német 'bilden' 'alkot, képez, létesít, kiképez, kiművel' ige mintájára létrejött 'tanít', 'művel' jelentésben használatos (1807). Származékai: a **képző** (1636), képzet (1649), képződik (1669)

Közös (1372 u)

származékszó. A köz 'valamivel való kapcsolat, viszony', közös, együttes szó –s melléknévképzővel ellátott alakja. A bizalmas társalgási nyelvben használatos 'közös vagyon' főnévi jelentés (1803) a közös vagyon szó szerkezetéből jött létre. Származékai a közösül (1416), **közösség** (1456 k), közösködik (1519)

Község (1372)

származékszó. A köz főnév –ség névszóképzővel ellátott alakja. Eredeti jelentése 'közösség' volt, melyből jelentésszűküléssel alakult ki a napjainkban használatos 'önkormányzati joggal felruházott település' jelentés (1541 k?, 1559)

Leány (1055)

valószínűleg összetett szó. Előtagja ősi, ugor kori szó ... az összetétel utótagja azonos lehet az anya szó tövével ... Az összetétel legkésőbb az ősmagyar kor kezdeti szakaszában létrejött és mint összetétel viszonylag korán elhomályosodhatott. A tréfás használatú leányzó (1519) egy elavult leányoz, leányzik ('fiatal lánnyá serdül') igei származék (1806) főnevesült ige

Munka (1138 tn., 12. sz. vége)

szláv jövevényszó ... A szláv szavak valószínűleg indoeurópai eredetűek ... A magyar szó belseji jelenléte arra utal, hogy a kölcsönzése már a 10. sz. előtt lezajlott ... Ma a köznyelvben főleg 'tudatos, célszerű emberi tevékenység, dolgozás' jelentésben használatos (1372 u). Gyakori származékai a munkás (1138), munkálkodik (1414 u), munkálat (1529), munkásság (1673)

Nem-formális oktatás/nevelés/képzés

– nemzetközi szakszó tükörfordítása (ang.: non-formal education), amely a XX. – XXI. század fordulóján gyökeresedik meg a szakmai nyelvben

Több meghatározása is ismeretes. Alapvetően az iskolán kívüli tanulási alkalmakkal hozzuk kapcsolatba. Gyakran összetévesztjük az „informális” tanulóssal, amely „öntudatlan”, „öszönös”, „nem irányított” és „nem tervezett” tanulás.

– a nem-formális tanulás terve épül – tervezett tanulási folyamat –, meghatározottak a céljai, a módszerei, és a tanulási folyamatban való részvétel önkéntes. [...] A nem-formális tanulási folyamat gyakran a csoportban tanulásra és a saját tapasztalatok mozgósítására, mások tapasztalataival történő összevetésére és összehasonlítására épül. Néhány meghatározása:

UNESCO:

„A nem-formális oktatás olyan, az oktatási rendszeren kívül szervezett és tervezett tanulási folyamat, amely a folyamatban résztvevők tanulási szükségletei alapján meghatározott tanulási célok szolgálatában áll.”

Európai Unió (Memorandum az egész életen át tartó tanulásról):

„A nem-formális tanulás a fő iskolai és képzési rendszereken kívül találja meg a helyét, és nem feltétlenül végződik hivatalos elismeréssel. A nem-formális tanulás a munkahelyen, a civil társadalomban, szervezeteinek és csoportjainak tevékenységeiben és tereiben valósul meg (például: ifjúsági szervezetek, szakszervezetek, politikai pártok). Szolgáltatások és intézmények szintén szervezhetik mint a formális oktatási rendszer kiegészítését (például a művészeti nevelés, zene és sport vagy a vizsgákra való személyes felkészítés folyamataiban).” (eredeti dokumentum: <http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/MemorandumEng.pdf>)

Európa Tanács, Ifjúsági és Sport Igazgatóság, Kormányközi Irányító Testület (CDEJ):

„A nem-formális oktatást / képzést / nevelést olyan tervezett programként határozhatjuk meg, amely a fiatalok személyes és szociális képzésére irányul, és készségek és képességek egész sorának fejlesztését tűzi ki célul az iskolai nevelésen kívül, de nem függetlenül az oktatási rendszer céljaitól. A folyamatban való részvétel önkéntes, a tervezett programokat az erre képzett képzők valósítják meg az önkéntes vagy a közszférában, és a folyamatot tudatosan követik és értékelik. A megszerzett képességek tanúsítvánnyal is elismerhetők. Alapvetően kapcsolódik a fiatal emberek munkapiaci foglalkoztathatóságához és az élethosszig tartó tanulási szükségleteihez, és magában foglalhatja mindazon, az ifjúsági ügyek kormányzati és nem kormányzati szereplők széles körét az ifjúsági ügyekben, akik felelősek a fiatalok szükségleteinek megválaszolásában.”

Európai Ifjúsági Fórum / Finn Országos Oktatási Bizottság:

„A nem-formális oktatást / nevelést olyan szervezett és szerveződő tanulási aktivitásként határoztuk meg, amely a formális oktatási rendszer szervezetein és módszerein kívül fejt ki hatásait. Ez a megközelítés figyelembe veszi a tanulási utakat és azokat a módokat, amelyeket a következő két feltételnek kell megfeleltetnünk. Az egyik a szervezet / szervező minőségével, a másik pedig az oktatási rendszerrel való kapcsolat természetével függ össze.”

Pályázat (ang. 'public tender')

Olyan célkitűzést támogató kötelezettségvállalás, amely egy közös cél mások által való megvalósítását támogatja, és ehhez versenyhelyzetet teremt, vagyis az nyeri el a támogatást, aki a közös cél elérésének a leghatékonyabb módjait ajánlja. A pályázat lehet nyilvános vagy meghívásos (zárt). A pályázat nyertesei (kedvezményezettek) lehetnek természetes vagy jogi személyek. A pályázat kötelezettségvállalója lehet állam- vagy közigazgatási szerv, intézmény, köz- vagy magánalapítvány, alap vagy alapprogram, sőt magánszemély is. Az államháztartáshoz kapcsolódó pályázatok általános szabályait a 217/1998. (XII.30.) Korm. Rendelet az államháztartás működési rendjéről tartalmazza. A nyilvános pályázati kiírásnak tartalmaznia kell(ene) a kötelezettségvállalás mértékét, a pályázók körének pontos megnevezését (a pályázatra jogosultak körét), a pályázat tartalmát (célját), feltételeit és a határidőket, valamint a pályázót, illetve a pályázatot terhelő kötelezettségeket és a vitás kérdésekben a jogorvoslati lehetőségeket.

Polgár (1229 tn., 1372 u)

német jövevényszó (purger, burger 'városlakó') ... A magyarban az átvett német szó szó- belsejei r mássalhangzója l hanggá változott ... származékai a polgárság (1519), polgári (1525)

Politika (1636)

latin jövevényszó ... A latin szó a görög politiké (tékhné) 'az államigazgatás művésze' főnévre vezethető vissza. Szavunk kiterjedt szócsalád tagja. ... A ... politikus (1693) szó szintén görög eredetű ... Nyelvünkben élnek a szónak főnévi 'politikával foglalkozó közéleti személy' és melléknévi 'politikai, ravasz, fortélyos' (1770) jelentései is. A politizál ige (1724) német eredetű

Program (1770)

nemzetközi szó ... végső forrásuk a görög próγραμμα 'íráshirdetmény' főnév, amely a latinból került az európai nyelvekbe. A magyarba elsősorban a német közvetítette. Igeszármazéka a programoz (1958)

Projekt (project)

– jövevényszó, egyes források szerint Brunelleschi (ol. építész, progetto) alkotása, aki a firenzei Dóm kupolájának tervezésekor használta először ezt a kifejezést (XIII.sz.). A magyar nyelvbe angol közvetítéssel a XX. század 90-es éveiben került. A terv (l. ott) szinonimájaként használjuk. Alakváltozatai: projekt.(?) Olyan időhöz kötött cselekvés, vagy cselekvések sorozata, amelynek jellemzője, hogy írásban rögzíti a cselekvés célját és indokát, valamint az annak eléréséhez vezető utat és az azt szolgáló eszközöket. A projektterv tartalmazza azt, hogy mit akarunk elérni / min akarunk változtatni, azt, hogy mi az oka annak, hogy erre a következtetésre jutottunk. Tartalmazza a cél eléréséhez vezető utat, azt, hogy milyen eszközöket használunk a cél eléréséhez és azt, hogy mire (milyen személyzeti, tárgyi, technikai, dologi, infrastrukturális, pénzügyi és egyéb erőforrásokra) van szükségünk ehhez. Tartalmazza továbbá azt, hogy a projekt megvalósításához milyen személyi felelősségi, illetve együttműködési rendben és munka-

megosztásban tervezzük meg a folyamatot. A projekt terve magában foglalja a projekt időtartamát és azt, hogy „honnan tudjuk”, hogy elértük a célunkat, vagyis az értékelés különböző megoldásait. A projekt terve sok esetben nagyon hasonlít a pályázathoz, amelyet az ún. „projekt-támogatási pályázatokhoz” készítünk.

– Projektet készülnek az ipari termelés, a termékek kereskedelmi értékesítése, a társadalmi tájékoztatás vagy médiumok, a társadalmi fejlesztés, a közösségi munka területein. Az ifjúsági munkában a projekt az alapegység: olyan jellegzetes munkaforma, amelyet az ifjúsági közösségekben, egyesületi keretek és intézményi munkák során egyaránt alkalmazunk. Az ifjúsági projekteknek figyelemmel kell lenniük arra, hogy a fiatalok gyorsan szeretnének eredményeket elérni, ezért a projektek tervezésekor e szükségletre tekintettel gondosan kell megállapítanunk az eredmény mérésének módszereit, a határidőket (a fordulópontokat v. mérföldköveket).

Részvét (1808)

német mintára, tükörfordítással keletkezett összetétel (ném. Teilnahme) '**részvétel**, együttérzés, figyelem' ... nyelvújítás kori szó

Részvétel

– „a részvétel nem csupán cél, hanem egy megközelítés, amely az aktív polgári részvételt tűzi ki célul, amelynek jelentése „aktív szerep vállalása mind a személyes fejlődés és környezet, mind az európai együttműködések dimenzióiban”. (CDEJ, 2007). Ezt a megközelítést fogadta el az ún. Boukoba tanulmány, amelyet az EU tagországai is magukévá tettek (1998). A gyakorlati meghatározás az ebben a tanulmányban elfogadott, Golubovic által adott definíció (1982) szerint: „a hatással levés lehetősége az élet gazdasági és szociális aspektusaira a nagyobb közösségben”.

– „a részvétel jog és lehetőség a felelőség- és kötelezettségvállalásra”

Srác (1888)

jiddis eredetű jövevényszó, mely valószínűleg német közvetítéssel is nyelvünkbe kerülhetett ... a bizalmas nyelvhasználat szava

Szociális (1834)

nemzetközi szó (német, angol, francia) vö.: latin socialis 'társasági, társas, közös, kollektív' ... e szó családjába tartozik a szocialista (1839) és a szocializmus (1841) ... modern jelentésében a francia nyelvből terjedt el, a magyar szavak átadója főleg a német volt ...

Társ (1138 tn?, 1372 u)

jövevényszó, valószínűleg egy szláv nyelvből ... Nyelvünkben a szó régi voltát bizonyítja korai egyszótagúsága. Címszavunk számos származéka közül néhány nyelvújítás kori. Régi és újabb származékaira vö. társalkodik (1372 u), társaság (1372 u), társít (1474), társas (1519), társatlan (1743), társul (1783), **társadalom** 'csoport' (1786), 'az **emberi társadalom**' (1834), társalog (1834), társulat (1829)

Terv (1829)

származékszó, mely tudatos szóalkotással keletkezett. A terít, terjed igék tövéből hozták létre a nyelvújítás idején az akkor divatosná vált –v névszóképzővel. ... A szó megalkotásában szerepet játszhatott a latin 'planus' 'sík, egyenes, lapos' és az újkori latin planum 'terv' jelentésű összefüggése

Város (1193)

származékszó, mely a vár főnévből keletkezett. ... A város eredetileg a várak körüli viszonylag sűrűn lakott településeket jelölte. Településtörténeti kultúrszóként több szomszédos nyelvbe is átkerült (szerb-horvát, szlovén, román)

PÉLDATÁR ÉS OLVASÓKÖNYV

Az ifjúsági munka forrásai

1) Az Európai Unió Ifjúság 2000-2006 (YOUTH) Programjának értékelése

Figyelje meg, hogy milyen összefüggésekben, szövegvagykörnyezetben tesz említést a szöveg az ifjúsági munkáról! (?) Listázza ki ezeket az említéseket (l. „ifjúsági munkás”)!

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 26.6.2008
COM(2008) 398 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

**Az Ifjúság közösségi cselekvési program (2000–2006) és az ifjúságpolitika
terén európai szintű tevékenységet folytató szervezeteket támogató
közösségi cselekvési program (2004–2006) záróértékelése**

1. BEVEZETÉS

2000-től 2006-ig az ifjúság érdekében folytatott közösségi fellépésnek két formája volt:

- az Ifjúság közösségi cselekvési program létrehozásáról szóló, 2000. április 13-i 1031/2000/EK európai parlamenti és tanácsi határozat³ alá tartozó projektek támogatása,

³ HLL 117., 2000.5.18., 1. o.

- hozzájárulás az európai ifjúsági civil szervezetek és az Európai Ifjúsági Fórum működési költségeihez. Ez a támogatás 2004-től 2006-ig az ifjúságpolitika terén európai szintű tevékenységet folytató szervezeteket támogató közösségi cselekvési program létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 790/2004/EK európai parlamenti és tanácsi határozaton⁴ alapult.

A két program záróértékelésének egybeesése és ezek 2007-től egy programba történő egyesítése miatt a Bizottság célszerűnek vélte, hogy egyetlen jelentést készítsen az értékelésekből levont következtetések és a Fialatok lendületben programra (2007–2013) vonatkozó ajánlások bemutatására.

Az értékelések a következő internetcímen tekinthetők meg: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#youthHeader

2. A PROGRAM CÉLJAI

2.1. Az Ifjúság program

Az Ifjúság program azt tűzte ki célul, hogy elősegítse a fiatalok aktív részvételét Európa építésében, megerősítse a fiatalok szolidaritásérzetét, bátorítsa a kezdeményező- és vállalkozószellemüket és kreativitásukat, és hogy erősítse az együttműködést az ifjúságpolitikai kérdésekben. A célok megvalósítása különböző alprogramok révén történt:

- Fialatok Európaért, amely ifjúsági csereprogramokat támogatott,
- Európai önkéntes szolgálat, amely lehetővé tette, hogy önkéntesek külföldön szolidaritási tevékenységben vegyenek részt,
- ifjúsági kezdeményezések, amelyek az újító és alkotó kezdeményezéseket támogatták, vagy a fiatalok társadalmi elkötelezettségét állították a középpontba,
- a tudásalapú Európára irányuló más közösségi fellépésekhez, különösen a Socrates és Leonardo programokhoz kapcsolódó tevékenységek,
- kísérő intézkedések, a programnak az a része, amely különféle támogató intézkedéseket finanszírozott, főleg az ifjúságpolitikai szereplők képzését és együttműködését.

A program, amely nagyszámú pénzügyi támogatást adott, és a kedvezményezettekkel való szoros együttműködésre készített, nagyrészt decentralizált irányítású volt a nemzeti ügynökségeken keresztül. Egyes nemzeti ügynökségek a saját országukban folytatott tevékenységük mellett támogatást nyújtottak a többi nemzeti ügynökségnek is, és így kialakult egy speciális szakterület; ez a funkció a SALTO (Support, Advanced Learning and Training Opportunities – magas szintű tanulási és képzési lehetőségek és támogatás) nevet kapta. A program továbbá támogattott olyan információs központokat, amelyek tájékoztatást adnak a fiatalok előtt európai szinten nyitva álló lehetőségekről (Eurodesk hálózat, mindegyik országban egy irodával).

A program egyes részei központosított európai szintű irányítást tételeztek fel. Ehhez a Bizottság 2006-ig egy technikai támogató irodát működtetett, amikor is meg-

⁴ HL L 138., 2004.4.30., 24. o.

alakult az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség, amelynek egyik osztálya átvette e tevékenységek irányításának feladatát.

A 2000–2006 közötti időszakra rendelkezésre álló költségvetés (kötelezettségvállalási előirányzat, milliárd euró):

Unió költségvetés	624,2
További hozzájárulások (EFTA/EGT és tagjelölt országok)	90,6
Összesen	714,8
ebből: felhasznált összeg	701,4

A résztvevők becsült száma 2000–2006-ban (ezer)

Ifjúsági csereprogram	465,8
Európai önkéntes szolgálat	25,7
Ifjúságpolitikai kezdeményezések	153,4
Kísérő intézkedések	206,9
Összesen	851,8

2.2. Az ifjúságpolitika terén tevékenykedő szervezeteket támogató program

A program általános célja, hogy a működés pénzügyi támogatásával segítse a fiatalok nemzetközi civil szervezetei és az Európai Ifjúsági Fórum (közel 100 ifjúsági szervezet fóruma) tevékenységét. E tevékenységeknek különösen a fiataloknak a közéletben és a társadalomban való aktív szerepvállalásához, valamint az ifjúságpolitika területén az európai együttműködés fejlesztéséhez kell hozzájárulniuk.

A program irányítása teljes egészében központosított volt.

A 2004–2006 közötti időszakra rendelkezésre álló költségvetés (kötelezettségvállalási előirányzat, milliárd euró)

Unió költségvetés	12,9
További hozzájárulások (EFTA/EGT és tagjelölt országok)	0,2
Összesen	13,1
ebből: felhasznált összeg	12,9

A 2004–2006-ban adott pénzügyi támogatások száma

Az Európai Ifjúsági Fórum számára	3
Európai ifjúsági civil szervezetek számára	234

3. ÉRTÉKELÉS:

3.1. Eljárás

Az Ifjúság program záróértékelése a következők alapján történt:

- a tagállamok és más részt vevő országok értékelő jelentései,
- külső értékelő által készített jelentés, aki az említett nemzeti jelentések mellett rendelkezik – főleg a jelentősebb résztvevőknek címzett kérdőívekkel végzett – saját felmérése eredményeivel is. Ezt a külső értékelést az ECORYS végezte közbeszerzési eljárásban a Bizottsággal 2006-ban kötött keretszerződés alapján.

Az ifjúságpolitika terén tevékenykedő szervezetek támogatására irányuló program értékelése egy 2006-ban meghirdetett meghívásos pályázaton kiválasztott külső értékelő, a The Evaluation Partnership által készített jelentés alapján történt.

3.2. Módszerek

Az Ifjúság program külső értékelésére alkalmazott eljárás főleg a következőkből állt: dokumentumvizsgálat; mutatók meghatározása; interjúk; kérdőíves felmérés az interneten keresztül; tanulmányok országonként. Kiemelt szerepük volt a mintegy 2500 ifjúsági szervezettől, 900 részt vevő fiataltól és 450 társadalmi-oktatási szervezettől (ifjúsági munkások) visszaérkezett kérdőíveknek. A másik programot értékelő eljárásban dokumentumvizsgálatot, on-line kérdőíveket, munkacsoportokat, közvetlen interjúkat és rövid elektronikus kérdőíveket alkalmaztak.

3.3. Az értékelők megállapításai

A két program értékelése több szempontból nagyon pozitív eredményt adott. Az Ifjúság program jól illeszkedett az Európai Uniónak az ifjúság érdekében folytatott közös politikájába. A program találkozott a kedvezményezettek többségének igényeivel. A fiatalok számára a program eredményes volt a polgári öntudat – ideértve az európai öntudatot – szintjén, a szakmai irányultságot illetően, és hozzájárult a szolidaritásérzet növeléséhez; kevésbé volt azonban eredményes a hátrányosabb helyzetű fiatalok megszólításában. A program fontos pozitív eredményeket ért el az ifjúsági munkások tekintetében és közvetve pozitív hatásokat gyakorolt az ifjúsági szervezetekre. A másik program értékelői megjegyezték, hogy sikerült a kedvezményezettekkel jobban megismertetni az európai jövőképet és az európai intézményeket.

Az Ifjúság programhoz rendelkezésre álló eszközök megfelelőek voltak, noha egyes nemzeti jelentések felvetették ezek növelésének lehetőségét is. Az irányításhoz alkalmazott struktúrák általában véve megfelelőnek és eredményesnek tekinthetők. A fontosabb jobbítási ajánlások a SALTO-ra és az Eurodeskre, valamint a program végrehajtásának követéséhez használt általános eljárásokra vonatkoznak.

3.3.1. Az Ifjúság program illeszkedése és célszerűsége

Az Ifjúság program végrehajtása alatt kialakult az Unió ifjúságpolitikája, főleg az Új lendület Európa fiataljai számára című fehér könyv (2001)⁵ és az európai

⁵ COM(2001)681 végleges, 2001.11.21.

ifjúsági egyezmény (2005)⁶ alapján. Az értékelők hangsúlyozták, hogy az Ifjúság program jól illeszkedett ennek a szakpolitikának a céljaihoz.

A Socrates és Leonardo programokhoz való illeszkedést csak részlegesnek ítélték; az ezekkel a programokkal való együttműködést még fejleszteni kell.

Az Ifjúság programról megállapították, hogy nagyon jól illeszkedik a nemzeti ifjúságpolitikai eszközökhöz. A program találkozott a kedvezményezettek, főleg a fiatalok többségének igényeivel. Az ifjúsági munkások szintén nagyon értékesnek találták a programot; mindazonáltal hasznos lenne, ha az az ő igényeiket nagyobb rugalmassággal venné figyelembe.

3.3.2. Az Ifjúság program eredményessége

A program nagy sikernek tekinthető abban az értelemben, hogy javította a részt vevő fiatalok polgári öntudatát, főleg a felfogást, a kommunikációt és a szociális készségeket illetően.

A csereprogramban résztvevők 90%-a kijelentette, hogy toleránsabbá vált.

A program eredményes volt az európai öntudat növelése tekintetében.

Az aktív részvételt illetően: sok fiatal a program befejezése után is folytatta tevékenységét a helyi vagy nemzetközi szervezetekben, vagy éppen bekapcsolódott ilyen tevékenységekbe; ez nem mindig a programnak volt köszönhető, de a résztvevők mintegy harmada azt állította, hogy a program révén kapcsolódtak be a nemzetközi tevékenységekbe.

A programban való részvétel hatással volt a fiatalok foglalkoztathatóságára, főleg az önkéntes fiatalok esetében. A részvétel befolyásolta a további tanulást illető választásokat.

Az önkéntesek 62%-a kijelentette, hogy a program befolyással volt a szakmai karrierjére.

A fiatalok állítása szerint a programban való részvételt követően nőtt a szolidaritásérzetük.

A program csak mérsékelten szólította meg a hátrányosabb helyzetű fiatalokat (21% a csereprogram, és 13% az európai önkéntes szolgálat esetében). A résztvevők általában felsőfokú tanulmányokat folytattak. A program eredményes volt a nemek közötti egyenlőség tekintetében.

Az ifjúsági munkások számára a program lehetővé tette, hogy megismerjék az interkulturális környezetet, és hogy új munkamódszerekkel kerüljenek kapcsolatba.

A programban részt vevő ifjúsági munkások 91%-a kijelentette, hogy más oktatásokhoz képest a program többletértéket nyújtott.

Az értékelők úgy vélik, hogy a kísérő intézkedések eredményesek voltak az ifjúsági munkások szakmai fejlődésének támogatásában: nagyobb részvétel az európai hálózatokban ... Mindazonáltal ha az ifjúsági munkások igényei nagyobb figyelmet kapnának, akkor a megszerzett ismeretek gyakorlati haszno-

sítása jobb lehetne. Az értékelők arra is felhívják a figyelmet, hogy nem állt az ifjúsági munkások rendelkezésére elegendő információ a program által nyújtott lehetőségekről.

Mindezekon túl voltak közvetett pozitív hatások is, mint például az önkénteseket fogadó szervezetek jobb nemzetközi orientációja.

3.3.3. Az Ifjúság program hasznossága és fenntarthatósága

A program hozzájárult az informális képzés erősítéséhez. Jobban befolyásolta a fiatalok körében a szakmai tapasztalatot, mint az ifjúságpolitikát: nem gyakorolt jelentős hatást a szakpolitikára (noha bizonyos hatás megfigyelhető volt az új tagállamokban) és úgy tűnik, nagyobb hatást gyakorolt az újító szemléletre.

Az európai önkéntes szolgálat egyik projektjében részt vevő ifjúsági szervezetek 79%-a úgy vélte, hogy a program elősegítette a jó módszerek cseréjét.

A megkérdezett szervezetek szerint a program hozzájárult a szervezetek között új nemzetközi kapcsolatok létrehozásához, ott is, ahol már léteztek ilyen kapcsolatok. A program képes volt hozzájárulni e hálózatok bővítéséhez és hosszú távú fennmaradásához.

Általában véve a program, néhány új tagállam kivételével, nem gyakorolt igazi befolyást a tagállamok adminisztratív struktúráira. Úgy tűnik, nem befolyásolta a mobilitás adminisztratív akadályainak csökkentését sem.

3.3.4. Az Ifjúság program eredményessége

Míg a program decentralizált részeihez rendelt források általában megfelelőnek tekinthetők, a nemzeti hatóságok és a nemzeti ügynökségek mintegy fele szerint növelni kellene az ifjúsági csereprogramokra szánt költségvetést és mintegy harmada szerint növelni kellene a kísérő intézkedések költségvetését. A külső értékelők szerint több forrást kellene biztosítani a nemzeti ügynökségek működéséhez, hogy fejleszthessék egyes tevékenységeiket, mint például a tanácsadást, ami fontos lenne ahhoz, hogy a pályázási eljárások ne nehezítsék a programban való részvételt.

Az irányítási struktúrák általában véve hatékonyak tekinthetők, de van még lehetőség a fejlődésre. Egyelőre túl korai lenne következtetéseket levonni a korábbi technikai támogató irodát 2006-tól felváltó végrehajtó ügynökség hatékonyságáról. Úgy tűnik, hogy a nemzeti ügynökségek igénybevétele jól működik, noha az általuk kezelendő forrásokat a Bizottság néha késedelmesen bocsátotta rendelkezésükre. A fontosabb megjegyzések a SALTO-ra és az Eurodeskre vonatkoznak. A SALTO-k megfelelő struktúráknak tekintethetők, és munkájuk fontossága egyértelmű; itt is van azonban még lehetőség a jobbításra. A legkritikusabb megjegyzések az Eurodesk szerepét és többletértékét illetően fogalmazódtak meg, amelyek tevékenységét az értékelők szerint szükséges lenne felülvizsgálni.

Indokolt lenne növelni a program láthatóságát, főleg a hátrányosabb helyzetű fiatalok eredményesebb megszólítása céljából.

Végül javítani kell a program végrehajtásának figyelemmel kísérését, ésszerű eljárások, eszközök és mutatók alapján.

3.3.5. A program hatásáról megfogalmazott vélemények konvergenciája

A nemzeti értékelések jól konvergálnak egymással és az európai szintű értékeléssel is, különösen ami a program hatását illeti. A nemzeti jelentések szerint a program egyértelműen hatással volt a fiatalok ismereteire, képességeire és fel fogására, ami alkalmas arra, hogy javítsa a foglalkoztathatóságukat és polgári öntudatukat; a hatások döntően egyéni szinten jelentkeztek. A jelentések mindenekelőtt a fiatalok informális képzéséhez való hozzájárulást említik.

- „Ebben a programban a legfontosabb elem az informális képzés. (...) a program által támogatott projektek célja a képzés, és nem tartalmatlan események szervezése. Az informális képzés mutatja, hogy a képzés intézményi kereteken kívül is, és az iskolákban is folyt.” (NO)
- „Az Ifjúság programban való részvétel (...) jól mutat az önéletrajzban és hasznos lehet a későbbi munkáltatóknál.” (DK)
- „Az Ifjúság programban való részvételt általában úgy tekintik, hogy az alap-képességek fejlesztése révén javítja a foglalkoztathatóságot.” (UK)

A jelentések hangsúlyozzák a polgári öntudat és az interkulturális párbeszéd fejlesztéséhez való hozzájárulást.

- „Mindegyik alprogram (...) hatásai kézzelfoghatóak és tartósak: növekedett a hajlandóság a társadalmi életben való részvételre, idegen nyelvek tanulására, külföldi (európai) országban történő munkavégzésre és más kultúrák megértésére. Egyúttal az idegenellenesség is csökkent.” (DE)
- „A résztvevők személyes kapcsolatai más országokból jövő egykorú fiatalokkal (...) többet jelentenek, mint az utazások vagy látogatások során szokásos találkozások, és intenzív élmények és tanulás új lehetőségeit hozzák létre.” (LU)

A jelentések kiemelték, hogy a programban való részvétel előnyei elsősorban egyéni szinten jelentkeztek.

- „A tanulás főleg a háttértudás és a mindennapi élethez szükséges készségek (...) szintjén jelentkezett, mint például barátságok kialakítása, nyelvtanulás, de olyan elvontabb kérdésekben is, mint például új kultúrák (...) megismerése, nagyobb nyitottság más kultúrák (...) és más emberek iránt, elvonatkoztatás a saját és mások helyzetétől stb.” (BE–NL)
- „... sok résztvevő esetében a program keretében szerzett élmények bizonyos mértékig megváltoztatták az életüket (önállóság, jobb önértékelés, új világszemlélet ...) vagy befolyásolták az egész életre kiható választásaikat is: részvétel a társadalmi életben, új tanulási vagy szakmai perspektívák ...” (BE–FR)
- Az ilyen tanulásban a mobilitás fontos szerepet játszik: „A csereprogram előtt a résztvevők közül sokan még sosem voltak Írországon kívül.” (IE)
- „A hátrányosabb helyzetű fiatalok közül sokan az ifjúsági csereprogram volt az első külföldi utazása.” (EE)

Gyakorlatilag minden jelentés megállapítja, hogy a programnak egyértelműen pozitív hatása volt az ifjúsági munkásokra és az ifjúsági szervezetekre:

- „A program lehetővé tette, hogy a szervezetek európai szinten szakszerűbben működjenek, ami egyúttal nagyon hasznos volt azoknak az ifjúságpolitikai szakembereknek is, akik a projektek keretében tájékoztatták, tanácsokkal látták el és elkísérték a fiatalokat.” (FR)
- „Az ifjúsági szervezetek számára különösen hasznos volt a nemzetközi kapcsolatok és a partneri viszonyok elmélyítése.” (AT)
- „A program (...) erősítette a felelős szervezetek által irányított tevékenységek európai dimenzióját, ösztönözte a csapatszellemet, és segítette a Közösség tevékenységeinek előítélet-mentes és szakszerű megítélését.” (SI)
- „Az Ifjúság program segíti a szervezeteket és javítja a róluk kialakult képet ... Az, hogy az Ifjúság program az Európai Unió programja, érezhetően hozzájárul tekintélyük növekedéséhez.” (PL)

A jelentések kiemelték, hogy a program ösztönözte a hálózatban végzett munkát:

- „A válaszadók 70 százaléka megerősítette, hogy az Ifjúság program nélkül sohasem kezdeményeztek volna európai együttműködést. (...) a szervezetek 40 százaléka elismeri, hogy az Ifjúság programban való részvétel az egyetlen európai tapasztalatuk.” (BE–NL)
- „Az ifjúsági munkások (...), valamint szervezeteik és csoportosulásaik funkcionális partnerkapcsolatokat hoznak létre majdnem minden olyan országban, amely részt vesz a programban.” (CZ)

A nemzeti szakpolitikára gyakorolt hatás inkább csak az új tagállamokban tapasztalható:

- „Az Ifjúság program (...) vitathatatlanul pozitív hatással volt a fiatalok felfogására és képességeire (...), és a nemzeti ifjúságpolitika és a jogalkotás fejlődésére is. (SK)
- „Az Ifjúság program mint közösségi tevékenység bőséges információt ad arról, hogyan kezelik az ifjúságpolitikát az EU más tagállamaiban.” (PL)

Az értékelések pozitívan említik a különféle programelemeket és ezek jellemzőit.

- „Az önkéntesek élményeinek és jobb önértékelésének, valamint a kibővült európai kapcsolati hálózatuknak valószínűleg hosszabb távú hatásai lesznek, mint például a csereprogramoknak. Nagyon valószínű azonban, hogy a csereprogram egyes résztvevői is szereztek olyan pozitív benyomásokat, amelyek feltehetően egész életükben el fogják őket kísérni.” (SE)

3.3.6. Az ifjúságpolitika terén tevékenykedő szervezetek támogatására irányuló program értékelésének fontosabb megállapításai

A program lehetővé tette, hogy a fiatalok jobban megismerjék az európai jövőképet és az európai intézményeket. Céljai jól tükrözték a civil szervezetek céljait és munkamódszereit. Szándéka nem csak a pénzügyi támogatás volt, hanem a kedvezményezettekről kialakuló kép és az irányítóképeség javítása is. Az az

előírás, hogy nagy kiterjedésű hálózattal kell rendelkezniük, arra készítette a civil szervezeteket, hogy tevékenységüket kiterjesszék saját országukon túlra is. A válaszadó kedvezményezettek több, mint 40%-a úgy véli, hogy az Unió segítségével nélkül megszűntek volna, ami arra utal, hogy a programot gyakran egyedüli finanszírozási lehetőségnek tekintették, noha nem zárható ki, hogy a kedvezményezettek ebben túloznak; lehet, hogy az elnyert pénzügyi támogatások helyettesítették a másként megszerezhető finanszírozást. A program a leginkább támogatásra szoruló kis méretű civil szervezeteket vonzotta. Bizonyos mértékig bátorította a civil szervezeteket és az Európai Ifjúsági Fórumot, hogy megkeressenek olyan fiatalokat, akik addig még nem voltak tagjai ilyen szervezetnek.

Az értékelők úgy vélik, hogy a pénzügyi támogatások hozzájárultak a civil szervezetek és az Európai Ifjúsági Fórum jó hírének és láthatóságának növeléséhez tagjaik és potenciális adományozóik szemében, de nem egyértelmű, hogy ez általában javította-e a róluk a fiatalok körében élő képet. A megkérdezett civil szervezetek 60%-a kijelentette, hogy nem kellett megváltoztatniuk a szervezetük célját vagy felépítését ahhoz, hogy részt vegyenek a programban – a program nem bővítette a tevékenységi körüket, de lehetővé tette, hogy ezeket a tevékenységeket szakszerűbben irányítsák. Az Európai Ifjúsági Fórum által kapott támogatás nem eredményezi feltétlenül azt, hogy a tagszervezetek több fiatal tudnának beszerezni vagy hatékonyabban tudnának finanszírozást találni. A pénzügyi támogatás nem vezetett feltétlenül oda, hogy a fiatalok növeljék személyes részvételüket az európai ügyekben, de bátorította az Európai Ifjúsági Fórum tagjait, hogy tájékozottabbak legyenek.

A felmérésben válaszoló személyek több mint 50%-a úgy vélte, hogy a pályázási eljárás bonyolult, de nem elviselhetetlen. Minőségi okokból nagyon kevés pályázat lett elutasítva, de sokat elutasítottak azért, mert nem felelt meg az adminisztratív előírásoknak. A résztvevők szeretnék többéves pénzügyi támogatást kapni. A program megerősítette a civil szervezeteket és az Európai Ifjúsági Fórumot, ami jól illeszkedik a Bizottság filozófiájához, amely szerint a civil társadalom részvételének növelésére irányuló stratégia középpontjában a civil szervezetek állnak.

4. FONTOSABB AJÁNLÁSOK – A BIZOTTSÁG ÉSZREVÉTELEI

4.1. A hátrányosabb helyzetű fiatalok bevonása

Stratégiát kell kidolgozni, hogy nagyobb számban lehessen megszólítani azokat a fiatalokat, akik csak alacsonyabb végzettséggel rendelkeznek. Ez történhet például olyan kommunikációs stratégiával is, amely a lehető legközvetlenebbül célozza meg a program összes lehetséges résztvevőjét.

A Bizottság kidolgozott egy stratégiát a hátrányosabb helyzetű fiatalok részvételének növelésére; az ő bevonásukat az érintett programelemeknél meghatározó kritériumnak kell tekinteni. A Bizottság javította e fiatalok részvételi arányának meghatározására szolgáló eszközöket is. Ezenkívül a Bizottság figyelembe fogja venni ezt az ajánlást a tájékoztatási stratégiájában.

4.2. A fiatalok nagyobb mértékű bevonása a projektek előkészítésébe

A fiatalokat gyakrabban be kell vonni a projektek előkészítésébe. A projektek előkészítéséről, szervezéséről és végrehajtásáról szóló célzott oktatások felajánlása segítene elérni ezt a célt.

A programútmutatóban szereplő tanácsok hangsúlyozzák a fiatalok bevonásának fontosságát. A finanszírozási szabályok néha felkínálják azt a lehetőséget, hogy a projektekben majdan részt vevő fiatalok rész vegyenek előkészítő látogatásokon.

4.3. Az ifjúsági munkások jobb támogatása

Ajánlott javítani a tanfolyamszervezők igényeinek értékelését, hogy célzottabb tanfolyamokat tudjanak felkínálni.

A Bizottság figyelembe veszi ezt az ajánlást a SALTO-k szerepének átgondolásakor és megvizsgálja, hogyan lehetne javítani az ifjúsági munkásokkal a képzések formájáról, tartalmáról, módszertanáról, megvalósításáról, nyomon követéséről és értékeléséről folytatandó konzultációt.

4.4. A pályázatírók támogatásának javítása

A nemzeti ügynökségeknek fontos szerepe van a segítségnyújtásban. Hasznos lenne meghatározni azokat a fontosabb akadályokat, amelyek felmerültek az egyes projektekre való pályázás során.

A Bizottság ismételten megerősítette a „támogató megközelítés” elvét, amely alapján a nemzeti ügynökségek segítséget nyújtottak a pályázatíróknak, hogy a program a lehető legtöbb fiatal számára elérhető legyen, és hogy elérje azt a célját, hogy nyisson a hátrányosabb helyzetű fiatalok felé. A Bizottság pontosította a programban való részvétel kritériumait és feltételeit. A nemzeti ügynökségekkel együtt megvizsgálja, hogyan lehet meghatározni azokat a legfontosabb nehézségeket, amelyekkel a pályázatírók még mindig szembetalálják magukat.

4.5. A civil szervezetek és az Európai Ifjúsági Fórum működési hatékonyságának növelése

A civil szervezetek és az Európai Ifjúsági Fórum tevékenységeiről szóló beszámolóknak a konkrét elemek mérésére és értékelésére kellene fektetniük a hangsúlyt. A civil szervezetek és az Európai Ifjúsági Fórum kialakíthatna mechanizmusokat a résztvevők elégedettségének mérésére. Ösztönözhetnék tagjaikat, hogy kapcsolatba kerüljenek olyan fiatalokkal, akiknek még nincs tapasztalatuk a politikában vagy a civil szervezetekben; az Európai Ifjúsági Fórum tagszervezetein keresztül definiálhatná a fiatalokkal való kommunikáció legjobb módszereit. A Bizottságnak továbbra is segítenie kellene a pályázatírókat a pályázásban, és ennek nagyobb nyilvánosságot kellene kapnia.

A Bizottság egyetért ezekkel az ajánlásokkal.

4.6. A végrehajtás nyomon követésének javítása

Fokozni kell a program végrehajtására vonatkozó adatok gyűjtésére eddig tett erőfeszítéseket. Javasolt egyetlen nyomon követő rendszerbe összefogni a központosított és a decentralizált programrészek adatainak gyűjtését.

A Bizottság stratégiát dolgoz ki a program folyamatos értékelésére, meghatározva a nyomon követéshez használandó mutatókat. Vállalta, hogy fejleszti a nemzeti ügynökségek rendelkezésére bocsátott számítástechnikai eszközöket, és amelyeket ezeknek használniuk kell. Ügyelni fog arra, hogy ebbe a rendszerbe bekerüljenek mind a nemzeti ügynökségektől származó, mind a központosított irányításra vonatkozó információk.

4.7. A program láthatóságának javítása

Ajánlott a program láthatóságának növelése, hogy bővüljön a részt vevő fiatalok köre, és hogy az ifjúsági munkások jobb tájékoztatást kapjanak a felkínált lehetőségekről. Nagyobb figyelmet kell fordítani a jó módszerek cseréjére, mert ez hozzájárul a jobb láthatósághoz is.

A Bizottság információs stratégiát dolgoz ki, amelynek célja a program és eredményeinek jobb ismertetése. Az első intézkedések már megvalósultak: a programot ismertető webhely fejlesztése; a pályázatírók kötelezettsége a láthatóság növelésére; mindenki számára hozzáférhető adatbázis bővítése a projektek eredményeiről szóló információkkal.

4.8. A nemzeti ügynökségek erőforrásainak fejlesztése

Néhány nemzeti ügynökségnek nincsenek meg az erőforrásai ahhoz, hogy megfelelő támogatást nyújtson a pályázatíróknak. Ezeket az erőforrásokat fejleszteni kellene.

A Bizottság, szem előtt tartva azt a célt, hogy a program adminisztratív költségei korlátozva legyenek, megvizsgálja ezen ajánlás megvalósításának lehetőségeit a 2009. évi költségvetés készítése során.

4.9. A nemzeti ügynökségeknek történő folyósítás felgyorsítása

Ajánlott, hogy a Bizottság késedelem nélkül folyósítsa a pénzeszközöket a nemzeti ügynökségek számára.

A Fiatalok lendületben program indításával bevezetett változások lerövidítik a nemzeti ügynökségeknek történő folyósítás eljárását. A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a pénzeszközöket május előtt, az éves elbírálás első fázisában kiválasztott projektek indulásakor átutalja.

4.10. A SALTO-k tevékenységeinek vizsgálata

A SALTO-k általában megfelelő struktúráknak tekinthetők, de ajánlott néhány szempont felülvizsgálata velük kapcsolatban.

A Bizottság megvizsgálja, milyen változtatásokat lenne célszerű elvégezni.

4.11. Az Eurodeskek tevékenységeinek vizsgálata

Noha az Eurodeskek általában hatékony struktúráknak tekinthetők, kérdéses, hogy milyen többletértéket adnak a programhoz. Tevékenységük felülvizsgálata lehetővé tenné munkájuk célszerűségének megerősítését.

A Bizottság egyetért ezzel az ajánlással, megjegyezve azonban, hogy az Eurodeskek hasznosságát nem csak a programról adott tájékoztatásuk alapján kell megítélni.

5. A BIZOTTSÁG MEGÁLLAPÍTÁSAI

A Bizottság osztja az értékelők pozitív véleményét a két program végrehajtásáról. Meg van győződve arról, hogy ezek hatékonyan segítették a részt vevő fiatalok egyéni fejlődését, a kapott informális tanulási lehetőségeknek köszönhető foglalkoztathatóságát, és polgári öntudatuk és szolidaritásérzetük fejlődését; a Bizottság azt is szem előtt tartja, hogy ezek a programok pozitív hatással voltak azokra a közvetítőkre, akik fontos szerepet játszanak abban, hogy az ifjúságpolitika sikeres legyen, mint például az ifjúsági munkásokra és az ifjúsági szervezetekre.

Ezek az eredmények összhangban vannak azoknak az elemzéseknek a megállapításaival is, amelyek arra indították a Bizottságot, hogy a Fiatalok lendületben program keretében javasolja a korábbi programok legígéretesebb elemeinek továbbvitelét.

A megfogalmazott ajánlások, amelyeket a Bizottságnak szándékában áll megvalósítani, a jövőben tovább erősítik a Fiatalok lendületben program hatását.

WEBOGRÁFIA

- www.youth-knowledge.net
- www.youth-partnership.net/youth-partnership/research/socioeconomicscopeofwork.html
- www.infed.org/youthwork/b-yw.htm (angol – egyesült királysági – ifjúsági munka - Smith, M. K. (1999, 2002) 'Youth work: an introduction', the encyclopedia of informal education)
- www.lluk.org/3381.htm (Lifelong Learning UK: az angol – egyesült királysági – ifjúsági munka új sztenderdjei)
- www.praxis-jugendarbeit.de/jugendleiter-schulung/jugendallgemein.htm – (német ifjúsági munka)
- www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/Liitteet/YOUTH_WORK_AND_YOUTH_POLICY.pdf (finn ifjúsági munka)
- www.ifjusag.lap.hu
- www.adata.hu (a közösségfejlesztés magyarországi honlapja)
- www.oktbiztos.hu (az Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)
- www.biirsz.hu/biirsz_rolunk_tagok.html (a Budapesti és környéki Ifjúsági Irodák Szövetsége)
- www.obessu.org (Organizing Bureau of European School Student Unions)
- www.nya.org.uk/information/100576/100581/freedownloads/ (Nemzeti Ifjúsági Iroda, Egyesült Királyság)
- www.okmasok.hu/ifjusagi-kozossegi-ter.html (Ifjúsági közösségi tér - Okkal-Más-Okkal Ifjúsági Egyesület)
- www.obuda.hu/feltolt/obuda_ujstag_2008-16.pdf (RING gyermek és ifjúsági közösségi tér Békásmegyeren, 8. o.)
- www.ekmk.eu/node/57 (Átrium ifjúsági közösségi tér – Egri Kulturális és Művészeti Központ)